

SLOVENSKI POROČEVALEC

175

Leto V.

10. marca 1944.

Štev. 7.

DEMOKRATIČNOST VOLILNEGA ODLOKA

Volilni odlok je razpisan na osnovi ustreznega odloka I. zasedanja Slovenskega Narodnega Osvobodilnega Sveta. Nekdaj je bilo v navadi, da so tudi tiste trohice demokratični obljube, ki so jih napravila kaka uradna zasedanja, ostale neizpolnjene. Sedaj, ko si je ljudstvo s svojo udeležbo v svoti domovinski vojni samo priborilo svoje pravice in ko so naši najvišji zakonodajni in izvršni organi zares izraz narodne volje, je temu popolnoma drugače. Niso se minuli trije tedni od prvega zasedanja in že prihajamo k izvedbi volitev v Krajevne narodno osvobodilne odbore in Okrajno narodno osvobodilno skupščino. Naglasiti je torej treba, da je predsedstvo Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta takoj začelo izvajati sklepe in odloke prvega zasedanja v korist graditve pristne demokracije in demokratične narodne oblasti na slovenskih tleh.

Kdor preuči volilni odlok prvega zasedanja Slovenskega Narodnega osvobodilnega Sveta in ustrezní volilni odlok njegovga predsedstva, razvidi na prvi pogled, da so slovenske narodne množice dobile - prvič v naši narodni zgodovini - pristne ljudske samoupravne organe, ki v okviru obstoječih splošnih zakonov in odlokov samostojno ukrepajo o vseh javnih zadevah prebivalstva. S tem je dana prebivalstvu dejanska možnost, da se samo upravlja. Krajevni narodno osvobodilni odbori so dejansko samo izvršni organi zborov, ki jih tvorijo vsi volilni upravičenci tistega kraja. Kot taki odgovarjajo Krajevni narodni osvobodilni odbori glede vsega svojim volilcem. Volilci imajo vsak čas možnost, da odpokličejo tako funkcionarje Krajevnega narodnega osvobodilnega odbora kakor odposlance v Okrajno narodno osvobodilno skupščino.

Če v tej zvezi razmislimo še odlok o vspostavitvi in organizaciji narodne zaščite, spoznamo z lahkoto, da so našim samoupravnim organom dejansko dana jamstva za resnično družitev naredbodajne in izvršne oblasti. Narodna zaščitev je namreč na razpolago samoupravnim edinicam!

Predobro nam je še vsem v spominu, koliko nezadovolstva je med osnovnimi ljudskimi množicami povzročala nekdanja jugoslovanska komasacija občin. In povzročala ga je upravičeno, saj je tvorba velikih občin, ki so predstavljale oshovne "samoupravne" enote, dejansko jemala samoupravne pravice osnovnim ljudskim naseljem; zlasti naši vasi. Naj so se zagovorniki komasacije še toliko izgovarjali na potrebo večjih samoupravnih enot, dejstva da je take vrste komasacije dejansko črtala samoupravo, niso mogli izbrisati! Danes ima vsako osnovno naselje - če le ni premajhno - vsaka vas, vsak trg, vsako mesto pravico voliti svoj krajevni narodni osvobodilni odbor in hkrati enega ali pa več odposlancev v Okrajno narodno osvobodilno skupščino. S tem je po eni plati doseženo, da osnovno naselje zares samo sebe upra

vlja, po drugi strani pa sodloča v vseh zadevah okraja, ki je večja samoupravna enotica. Protijudski značaj nekdanje vrste komasacije je namreč obstajal v tem, da je komasacija obsegla samoupravne enote prve stopnje in tako dejansko likvidirala njihovo samoupravo. S tem pa seveda ni rečeno, da je vsake vrste komasacija slaba. Nasprotno! Komasacija na drugi samoupravni stopnji, ki jo v naši graditvi narodne oblasti predstavlja Okraj, je izredno koristna, tako v pogledu potrebe po večjih samoupravnih enotah kakor glede na dejstvo, da osnovnim ljudskim naseljem odnosno njihovim odposlancem v Okrajne narodno osvobodilne skupščine omogoča sodločati v vseh zadevah večjega, okoliša, v katerega spadajo.

Ze ob priliki volitev v kočevski zbor odposlancev v slovenskega naroda so se slovenske narodne množice na svoji lastni izkušnji prepričale, da volilna pravica, ki jo daje nova narodna oblast, zrasla iz množičnega narodnega osvobodilnega gibanja, obsega zares vse volilne pravičence. Volilni odlok to ponovno dokazuje. Voliti smejo in voljeni biti morejo biti tako moški kakor ženske, mladina in bori naše narodne osvobodilne vojske. Tudi v tem pogledu sodi naš volilni red med tiste, ki imajo pravico, da se imenujejo najbolj demokratične na svetu.

Možnost, da postavlja kandidatne liste in posamezne kandidate je dana sleherni organizaciji, ki sodeluje v osvobodilnem gibanju. So tem je tudi s formalne plati zadoščeno vsem zahtevam demokracije. Edino, kar volilni odlok od organizacije zahteva, je to, kar od njih zahteva vsak pošten sin slovenskega naroda - namreč njihovo sodelovanje v osvobodilnem gibanju. Hkrati pa je volilni odlok šel še dalje. Da bi omogočil zares pristno ljudsko izbiro kandidatov, dovoljuje tudi posamezne kandidate, ki jih lahko postavlja vsak volilni pravičenec, čim jih veže na eno izmed obstoječih kandidatnih list.

Volitve so tajne. V tem je izrazit dokaz moči in samozavesti našega osvobodilnega gibanja in nove narodne oblasti. Narodna oblast, ki ima pogum sredi težke domovinske vojne in kljub podlemu delovanju narodnih izdajalcev razpisati tajne volitve, je že s samim takim visokim demokratičnim dejanjem dokazala ne le svojo demokratičnovsebinsko, temveč tudi svojo zavest, da ji narodne množice v celoti zaupajo.

Boris Kidrič.

Predsedstvo Slovenskega Narodnega Osvobodilnega Sveta.

O D L O K

o razpisu volitev v Krajevne narodno osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine.

Člen 1. Predsedstvo SNOS (Izvršni odbor OF) razpisuje na temelju odloka o razpisu volitev v narodne osvobodilne odbore, sprejetega dne 19/II/t.l. na prvem zasedanju SNOS.

Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore kot osnovne organe ljudske oblasti slovenskega naroda in v Okrajne narodne osvobodilne skupščine.

Člen 2. Na osvobojenem slovenskem ozemlju se vršijo volitve od vključno 25. marca do vključno 30. aprila 1944. Na ozemlju, ki ga trenutno kontrolira sovražnik se izvedejo volitve sporedno z osvobajanjem.

Člen 3. Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore in Okrajne narodno osvobodilne skupščine so istočasne.

Člen 4. Na temelju člena 5. "Odloka o razpisu volitev v narodne osvobodilne odbore", sprejetega dne 19. II. 1944. na I. zasedanju SNOS, izvede volitve predsedstvo SNOS. V ta namen postavlja predsedstvo SNOS okrajne volilne komisije in jih pooblašča, da imenujejo okrajne volilne komisije. Okrajne

volilne komisije so pooblašene in dolžne, da postavijo krajevne volilne komisije.

Člen 5. Terenska področja Krajevnih narodno osvobodilnih odborov, ki so hkrati volilna področja za volitve Krajevnih narodnih osvobodilnih odborov ter odposlancev v Okrajne narodne osvobodilne skupščine, predstavlja jo osnovna ljudska naselja (vasi, trgi, mesta in t.d.)

Člen 6. V Krajevni narodni osvobodilni odbor voli prebivalstvo predsednika, tajnika in 5-9 članov Krajevnega narodnega osvobodilnega odbora. Točno število članov Krajevnega narodnega osvobodilnega odbora določijo za posamezna osnovna naselja v sporazumu z volilci naselja Okrajne volilne komisije.

V Okrajno narodno osvobodilno skupščino voli vsako osnovno naselje, ki ima do 500 ali 500 prebivalcev, po enega odposlanca. Za vsakih nadaljnih 250 prebivalcev izbere še po enega več če tudi število 250 prebivalcev ni doseženo.

Člen 7. Pri volitvah v Krajevne narodne osvobodilne odbore ima aktivno in pasivno volilno pravico sleherni moška in ženska oseba, ki je dopolnila 18. leto starosti, vključno vojaške osebe ne glede na starosti, ki ji niso odvzete državljske pravice ali ni spoznana za umobolno in ki ima bodisi stalno bivališče v dotičnem naselju, ali biva tam brez kateri koli razlogov, ki jih je povzročila vojna, ali zaradi zaposlitve.

Aktivno volilno pravico pri volitvah v Okrajne narodne osvobodilne skupščine ima sleherni moška in ženska oseba od izpolnjenega 18. leta dalje, vključno vojaške osebe ne glede na starost ki ji niso odvzete državljske pravice ali ni spoznana za umobolno in ki ima bodisi stalno bivališče v dotičnem naselju, ali biva tam iz katerih koli razlogov, ki jih je povzročila vojna ali zaradi zaposlitve.

Pasivno volilno pravico pri volitvah v Okrajne narodne osvobodilne skupščine ima sleherni moška in ženska oseba od izpolnjenega 18. leta dalje, vključno vojaške osebe ne glede na starosti, ki ji niso odvzete državljske pravice, ali ni spoznana za umobolno.

Člen 8. Krajevni narodni osvobodilni odbori (Krajevni odn. Terenski odbori OF) so dolžni takoj po razpisu volitev sestaviti Krajevne spiske vseh volilnih upravičencev ne glede na to, ali je volilni upravičenec doma ali v vojski ali sicer drugod zaposlen. Spisek volilnih upravičencev mora biti izpostavljen teden dni pred pričetkom volitev na vidnem javnem kraju dostopnem vsem prebivalstvom. Reklamacije sprejema in jih vnaša v Krajevni spisek volilnih upravičencev Krajevna volilna komisija.

Člen 9. Pravico postavljati volilne liste ali posamezne kandidate imajo vse organizacije, ki sodelujejo v osvobodilnem gibanju. Pravico postavljati posamezne kandidate ima vsak volilni upravičenec.

Kdor predlaga posamezne kandidate, jih mora vezati na eno izmed priloženih list ki smejo imeti zaradi tega večje število kandidatov, kakor pa je v dotičnem kraju prepisanih odbornikov.

V ta namen morajo biti liste prijavitelne pri volilni komisiji in objavljene najkasneje 3 dni pred volitvami. Predlogi glede posameznih kandidatov morajo biti prijavitelni volilni komisiji najkasneje 1 dan pred volitvami.

Člen 10. Volitve vodijo krajevne volilne komisije ob prisotnosti članov ali pooblašencev okrajne volilne komisije. Volilne upravičence legitimira volilna komisija in ugotovi njihovo prisotnost na volilnem spisku. Volitve so tajne. Volilni upravičenci volijo samo toliko kandidatov, kolikor je predpisanih odbornikov, krajevnih narodnih osvobodilnih odborov odnosno odposlancev v Okrajno narodno osvobodilno skupščino za dotično volilno področje. Izvoljeni so kandidati, ki so dobili največ glasov.

Člen 11. Vsak izvoljeni član Krajevnega narodnega osvobodilnega odbora in Okrajne narodne osvobodilne skupščine mora poročati svojim volilcem

o svojem delu in je volilcem za svoje delo odgovoren. Volilci ga lahko vsak čas odpokličejo. Čim to sklone večina volilcev na javnem zborovanju, na katerem mora biti prisotna tudi večina Krajevnega narodnega osvobodilnega odbora. Krajevni narodno osvobodilni odbor uverovi odpoklic in ga javi okrajnemu ter Okrožnemu narodnemu osvobodilnemu odboru. Nadomestne volitve v Okrajni narodni osvobodilni odbor razpiše in izvede Okrajni narodni osvobodilni odbor, nadomestne volitve v Okrajno narodno osvobodilno skupščino pa razpiše in izvede okrožni narodni osvobodilni odbor.

Člen 12. Okrožni narodni osvobodilni odbor je pravičen, da Krajevne narodne osvobodilne odbore, ki kljub vsestranski pomoči volilcev in drugih organov naročne oblasti namerno ali iz malomarnosti ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, na predlog Okrajnih narodnih osvobodilnih odborov, razpusti. Razpust mora biti zadostno utemeljen in na javnem zborovanju raztolmačen volilnim upravičencem. Okrožni narodni osvobodilni odbor mora v primeru razpusta najkasneje v 14. dneh razpisati in izvesti nove volitve.

Člen 13. Okrožni; Okrajni (Rajonski) in Krajevni (Terenski) odbori OF so kot dosedanji organi slovenske narodne oblasti dolžni pomagati pri izvajanju teh volitev.

Člen 14. Ta odlok postane veljaven z objavo.
Dne 1. marca 1944.

Za predsedstvo SNOS

Predsednik:
Josip Vidmar l.r.

Sekretar:
Boris Kidrič l.r.

VELIKA SOVJETSKA OFENZIVA V GALICIJO

Na vzhodni fronti postaja bojna črta vedno bolj kriva v nemško škodo. Nekoč so Nemci govorili, ko so se morali umakniti za kake postojanko, da so iz taktičnih razlogov skrajšalo bojno črto. Slepajena s tem krajšanjem je že zdavnaj konec in bojna črta vzhodne fronte raste vedno bolj v večje in daljše kline, ki postajajo za hitlerjevsko zver sirtči sunki.

O S V O B O D I T E V R O G A Č E V A

Od vse fronte črte od finskega zaliva do Črnega morja stojta še vedno v ospredju južna ali ukrajinska fronta in severna ali Leningrajska fronta, medtem ko se na srednjem odseku ob gornjem Dnjopru drži bojna črta že dolgo povsem nespremenjena. Konec februarja so tu zavzeli Sovjetske čete le mesto Rogačev.

L e n i n g r a j s k a f r o n t a

Na leningrajski fronti se na 300 km široki črti razlivajo sovjetske čete iz leningrajske bližine vedno širje in dalje proti estonski in Latviji. Na skrajnem desnem krilu ob finskem zalivu so prekoračile sovjetske čete reko Narvo in mesto Narvo že povsem obkolile. Prodiranje proti zapadu ob Finskem zalivu ima daljnosežne posledice za nemško-finske odnose ter njihovo vojaško povezanost, ki sem tembolj trga, čim bolj se zadira sovjetski klin med finsko in nemško vojsko v Estoniji. V prostoru med Ilmenskim in Čudskim (Pejpuskim) jezerom so padla mesta Pljusa, Dno, Porkov, se južneje nasproti Latviji pa Novoržev. Proti Estonski so sovjetske čete že prekoračile Čudsko jezero in se utrdile na zapadni strani jezera. V teh dneh se bijejo boji že za Pskov in Ostrov, ki odpirata pot v samo Litvijo. Železnica od Pskova proti Poločki je že presekana pri Idrici južno od Pskova. Boj na črta bo kmalu potekala na reki Veliki.

U k r a j i n s k a f r o n t a

Na južni ali ukrajinski fronti so doživele nemške vojske največjo do sedajno krizo. Tu se je sovjetski klin najdalj zadržal v evropsko "trdnjavo".

Po velikem predoru proti Poljskemu bugu z osvojitvijo Lucka, z uničenjem obkoljenih divizij pri Zvenigorodki in z operacijami pri Krivem Rogu so operacije na ukrajinski fronti nekoliko zastale, zlasti proti Voliniji, Galiciji in Besarabiji. Nemški general Mannstein je s koncentracijo tankovskih enot zaustavil sovjetsko prodiranje. Nemci je namreč obšel strah zaradi sovjetskega prodiranja proti gornjemu Bugu, proti Zmerinki, kjer naj bi sovjetske čete presekale zadnjo dvotirno progo, ki vodi za fronto v prostoru med Karpati in fronto. Sovjetske čete od svojega cilja kljub temu niso popustile, le da se je namesto predora proti Zmerinki posrečili predor na zapadnem koncu ukrajinskega klina s predorom v Galicijo.

P r e d o r v G a l i c i j o

Medtem ko se na leningrajski fronti uspešno potekale operacije in napredovanje proti Latviji, so se na jugu skoncentrirale velike rezerve sovjetskih čet v okolici Saporovke. Dne 4. marca se je začel napad in po dveh dneh so sovjetske čete predrle nemško bojno črto na dolžini 180 km in do 50 km globoko. Pod generalom Zukovom, ki je zamenjal obkoljenega obbolelega Vatutina, so razbile sovjetske čete 4 tankovske in 8 pehotnih divizij in zajele velikanski plen: 150 tankov, 200 topov, 1000 avtomobilov, uničili pa 200 tankov, 250 topov in 2000 tovornih avtomobilov. V treh dneh so imeli Nemci 15.000 mrtvih, 3000 pa jih je padlo v ujetništvo.

U s o d n o s t n e m š k e g a p o r a z a v G a l i c i j i

Napredovanje sovjetskih čet v Galicijo sed nadaljuje z nezmanjšano silo. Kar niso dosegle pri Vinici in Zmerinki, to so dosegle sovjetske čete s predorom v Galicijo. Z osvojitvijo Voločiska med Tarnopolom in Proskurovom so presekale dvotirno progo Lvov-Odesa. Nemci imajo za to progo na razpolago samo enotirne proge. Stotisoči nemške vojske v Ukrajini so v nevarnosti. V novih okoliščinah jim ni samo otežkočen dovoz, temveč tudi unik. Izguba tolike žive sile pa pomeni za Nemce nepopravljiv udarec. Rezerv že itak skoraj nimajo, saj so od bojnih divizij, s katerimi razpolagajo, vrgli v boj 99%. Za unik jim ostane edino pot preko Karpatov, kar pa bo vsedno vpljivalo na zavezniško Romunijo, in to tembolj, ker vse kaže, da sovjetske čete v zaletu ne bodo popustile kljub od jugu in močvirnatemu ozemlju.

SLOVENC! SLOVENKE!

Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore in Okrajne narodne osvobodilne skupščine se nov mogočen korak v graditvi pristne demokracije in demokratske narodne oblasti na slovenskih tleh.

To demokracijo in to demokratsko narodno oblast gradite sedaj vi, prebivalci naših vasi, trgov in mest, vi, borci naše narodne osvobodilne vojske!

Vse možnosti so vam dane, da postavite na čelo svojih samoupravnih enot take tovariše in tovarišice, ki bodo resnično delovali v vašo korist in hkrati v korist naše skupne stvari, stvari svetih smotrov naše domovinske osvobodilne vojne.

Slovinci, slovenke!

Prvič v naši narodni zgodovini se gradijo dejanski samoupravni organi našega ljudstva. Slovensko ljudstvo ni imelo še nikoli toliko pravic, ko likor jih ima sedaj, ko si jih je priborilo samo s svojo udeležbo v domovinski vojni proti okupatorju in njegovim pomočnikom, svojim zakletim sovražnikom.

Posežite popolnoma svobodna po pravicah, ki vam jih nudi volilni odlok, razpisan na temelju sklepov I. zasedanja SNOB-a, prvega slovenskega parlamenta.

Ko boste posegli po svojih pravicah, se zavedajte, da bodo naše samoupravne enote najpriistneje in najtemeljiteje nastopali tisti tovariši in tovarišice, ki so do kraj predanā narodu in njegovem osvobodilnem gibanju. Volite tiste tovariše in tovarišice, ki že doprinašajo svoj delež v osvobodilni borbi in pri graditvi naše narodne oblasti - vaše lastne oblasti - ali ki imajo čvrsto in iskreno voljo, da ga doprinesejo v najbližji bodočnosti!

Vedite, da so sovražniki našega osvobodilnega gibanja - narodni izdajalci - najhujši sovražniki ljudskih demokratičnih pravic in ljudskih koristi! Zavedajte se, da so to ljudje, ki bi v nasprotju z graditvjo zedinjene in demokratične Slovenije v novi, demokratični, federativni in v vsem svobodoljubnem svetu priznani Jugoslaviji radi povampirili nekdanje stannje narodnega zatiranja, izkoriščanja ljudstva in dušitve demokratičnih pravic.

Organizacije, ki sodelujete v osvobodilnem gibanju!

Kakor vse doslej, manifestirajte tudi pri teh volitvah svojo enotnost ki je postala nezlomljiva hrbtnica enotnosti slovenskih ljudskih množic. Manifestirajte svojo enotnost s tem, da postavljate skupne kandidatne liste - kandidatne liste OF.

Organizirajte predvolilno kampanjo tako, da bo že v njej prišla do izraza volja volilcev in da bodo vaše liste dejansko liste slovenskega ljudstva, kakor je OF - slovenski narod sam! Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore in Okrajne narodne osvobodilne skupščine naj bodo.

ponovna manifestacija demokratične zavesti slovenskega ljudstva. Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore in Okrajne narodne osvobodilne skupščine naj bodo ponovna manifestacija slovenskega naroda, da hoče zmagati pod genialnim vodstvom maršala Tita skupno z drugimi bratskimi jugoslovanskimi narodi in vsemi svobodoljubnimi narodi sveta v sveti domovinski vojni.

Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore in Okrajne narodne osvobodilne skupščine naj bodo

ponovna manifestacija enotne volje slovenskega naroda, ponovna manifestacija nezlomljive enotnosti slovenskega ljudstva.

Izvršni odbor
Osvobodilne fronte
Slovenskega naroda.

MESEC BOJEV NOV SLOVENIJE.

Dejavnost narodno Osvobodilne vojske v Sloveniji je tesno povezana z zemljepisnim in vojaškim položajem, ki ga zavzema v tem delu Evrope slovenska zemlja. Iz Nemčije vodijo preko naše zemlje glavna prometna pota v Italijo in na Balkan. Glavna pota so železnice; zato je velik del akcije naše vojske posvečen onemogočenju prometa med pokrajinami; ki jih veže naša zemlja.

Preprečevanje železniskega prometa. Največ skrbnih akcij odpade na galvne progo, ki pelje iz Trsta preko Ljubljane, Zidanega mosta iz Maribora v Nemčijo. Od Zaloga naprej preko Štarijske je tej progi posvetila velik del svoje aktivnosti brigada Slavka Šlandra, med tem ko je na progi proti Postojni deloval notranjski odred. Sredi februarja so napadli z mitraljezkim ognjem borci tega odreda transportni vlak med Rakekom in Postojno. Ubitih je bilo 50 nemških vojakov in oficirjev. Oklopni vlak, ki je prišel na pomoč, je bil iztirjen in poškodovanih je bilo 23 voz. Na progi od Postojne do Trsta se je udejstvoval v zadnjih

tednih Južnoprimeških odred, zlasti okoli Opčin in Nabrožine. Prečno ali kako imenovano dravsko progo od Tarbora na Koroško je znemirjala Pohorska brigada. Gorenjsko in bohinsko progo so rušili Gorenjci. Razrušili so železniški most v Bohinju, železnico med Skofjo Loko in Žabnico in most pod Međnom in Medvodami. Na Dolenjskem so naše brigade preprečevale popravilo obeh železnic proti Novem mestu in Kočevju ali pa uničevale, če so jih Nemci kje popravili. Odsek najhujših bojov je bil na progi Grosuplje-Zidna vas in Grosuplje - Trebnje.

U n i č e v a n j e r u d n i k o v i i n p o g o n s k e s i l e

Naša zemlja ima nekaj važnejših rudnikov, ki bi jih Nemci pač radi ne moteno izkoriščali. Nekateri so zanje še posebno dragoceni. Njihovo uničenje jih je zato prizadelo še tem huje. Borci Dolenjskega odreda so uničili rudnik Siterjevec pri Litiji. Naši minerji so uničili rudniške rove in naprave. Še težji udarec so doživeli Nemci, ko so udrli naši minerji v živosrebrni rudnik v Idriji; ki je drugi največji v Evropi. S pomočjo posameznih prostovolcev je minerski vod miniral v globini 300 metrov 5 črpalk, tako da je najboljši rov, ki je dajal 70 odstotkov vse proizvodnje, zalila voda. V rudnik je ostala samo še ena črpalka. Kmalu potem so edinice 26. udarne brigade uničile električno centralo v Spodnji Idriji in vodne naprave, ki so dovajale vodo parni črpalki in električnim centralam. Idrijski rudnik je bil s tem popolnoma onesposobljen. Gorenjski borci so minirali vodno cev električne centrale na Javorniku in centrale na Završnici pri Zirovnici. V obeh primerih so bili ustanovljeni obrati, ki so dobivali elektriko iz teh central. Paveličeva hrvaška je bila občutno prizadeta, ko so uničili naši borci premogovna rudnika Raštanj in Senovo nad Rajhenburgom. Oba rudnika sta dajala Paveličevi Hrvatski dnevno 500 ton premoga. Pomoč Nemcev za rešitev rudnika je bila odbita.

Na Gorenjskem so naši borci uničili nemško postojanko v Kamni gori in pobili 27 Nemcev. V železnikih in Selcih pa je padlo celo 50 Nemcev.

Na Koroškem so naše edinice uničile policijsko postojanko v železni Kapli in pobile več gestapovcev in slovenskih izdajalcev. Z naskokom so zavzele 2 orožniški postojanki: v Obirju pri Železni Kapli in v Pliberku v Podjunski dolini.

Primorska.

Na Primorskem so dosegli naši hrabri borci posebno lepe uspehe. Pri Komnu na Krasu je padla v zasedo kolona nemških policistov in italijanskih fašistov. Edinice Južnoprimeškega odreda so kolono obkolile in v celodnev nih borbah popolnoma uničile. Padlo je 36 Nemcev in 49 fašistov. Med njimi sta bila 2 nemška oficirja in 1 laški. Naši so jim zažgali 2 avtoblindi in 4 kamione ter zaplenili veliko gradiva in orožja, pušk, mitraljezov, brzo strelk in pištol.

Nemške oblasti v Trstu so bile zaradi poraza pri Komnu vse besne. Obdolžile so prebivalstvo Komna, da je sodelovalo s partizani, jih obveščale o gibanju Nemcev ter jim pomagalo v boju samem. Iz Trsta so poslali kazensko ekspedicijo, ki je požgala in porušila po okoliških vaseh preko 300 hiš in ubila nekaj nedolžnih ljudi. Ostalo prebivalstvo pa se deloma odpeljalo v Nemčijo, deloma internirali. Fašistični razbojniki mislijo, da bodo s taki mi zločini zastrašili ljudstvo, pa se bridko motijo. Taki postopki še bolj netijo mržnjo proti sovražniku ter podkrepe boj proti osvajalcem do njihovega popolnega uničenja.

XXX. divizija je prekoračila Sočo in prešla v Brda. Nemci so se začutili ogrožene, če predro slovenski partizani globlje v Furlansko nižino. Organizirali so takoj iz Gorice, Čedad in Tolmina večjo ofenzivo proti našim borcem, ki je na koncu koncev popolnoma prepadla. Hudi boji so bili na Kombrškem, Klobučarju in pri Srednjanu. Divizija je Nemce odločilno potolkla,

Kar je na beneške Slovence napravilo mogočen vojaški in politični vtis. Pa ga je tudi imelo za kaj. Nemci so v ofenzivi imeli 470 mrtvih in okrog 400 ranjenih, 30 pa jih je bilo ujetih. Povrhu so izgubili 1 lahki minomet, 7 strojníc, okoli 300 pušk, 15 brzostrelk, 25 pištol, 17.000 kosov streliva, 35 konj z opremo in hranó ter več bomb. Naša vojska je v resnici dosegla lep uspeh.

Štajerska

Na Štajerskem je v nešteti bojih prekaljena brigada Slavka Šlandra uničila orožniško postajo Motnik. Vsa posadka 28 mož je bila pobita. Naši borci so zajeli veliko orožja in vojnega gradiva.

Od 11. do 26. februarja so podvzeli Nemci veliko ofenzivo proti partizanskim edinicam na odseku Pohorje - Savinjska dolina. Svoje čete so skoncentrirali v Dobrni, Vitanju in Konjicah. Sodelovalo je 20.000 mož in okoli 200 tankov. V štirinajstidnevni bojih, ki so se nadaljevali noč in dan v globokem snegu in mrazu, so naše edince razbile vse nemške poskuse obkoljevanja in se prebile iz sovražnikovega obroča. Kljub veliki premoči in nekaterim našim žrtvam so naše edince srečno odbile vse nemške napade. So vražnik je imel preko 150 mrtvih. Ena največjih in najbolj pripravljenih nemških ofenziv v Sloveniji se je s tem končala.

Dolenjska

Na Dolenjskem že nekaj mesecev traja blokada Novega mesta. Nemci in njihovi podrepaniki udarjajo v večjih in manjših oddelkih iz Mesta, vselej pa jih naši borci naženejo, da se vrnejo v mesto s krvavimi glavami.

Na ostalem Dolenjskem so edince VII. korpusa naše Narodne Osvobodilne Vojske prešle konec februarja v ofenzivo proti okupatorju in domačim izdajalcem. Sovražnik je moral za obrambo svojih položajev pripeljati število ne okrepitve v pohoti in motorizaciji iz Štajerske in Primorske. Na Dolenjskem so nastali težki boji na dveh odsekih: Skofljica-Grosuplje-Turjak in Zdenska vas-Velike Lašče. Istočasno se je izvršil večji pritisk na sovražne postojanke Rakek, Skofljica, Kočevje, Novmesto, Kostanjevica.

V neprestanih bojih je imel sovražnik velike izgube. Najhujši boji so bili za utrjeni postojanki Sv. Anton in Zdenska vas, v katerih je bilo 500 mož, ki so razpolagali z vsem modernim orožjem in utrdvami. S pomočjo topništva so zavzeli naši borci obe postojanki z naskokom 29. februarja. Samo v Zdenski vasi je bilo ubitih 210 Nemcev in Rupnikovih domobrancev, ranjenih pa 230. Zaplenjen je bil en tank, 2 poškodovana, zajetih več kamionov in mnogo vojnega gradiva.

Istočasno so druge naše edince uspešno predrle v Rakek, kjer so preganali sovražnika iz šole, kjer se je prej utrdil, in šole zažgale.

V petdnevni ofenzivni bojih so dosegle edince VII. korpusa velike uspehe. Nemcem in domobrancem so pobile okoli 500 ljudi in preko 600 ranilcev. Istočasno so zajele en nepokvarjeni tank, 3 kamione, 2 protitankovska topila, 2 lahka in 2 težka minometá, 7 težkih in 5 lahkih strojníc, okoli 300 pušk, 200 lahkih in 900 težkih min, več brzostrelk, 2 radioodajni postaji, 1 reflektor in okoli 20.000 kosov različnega streliva. V vseh bojih proti naši vojski so Rupnikovi domobranci sodelovali pod nemško komando. Pri Sv. Lenartu pod Ljubljano so nastopili v uniformah nemških SS oddelkov. Pri tatvinah in ropanju so hujši kot Nemci, a kojima trda prede popuste vse na krađeno blago pa se panično razbeže.

VOLILNE NALOGE NAŠIH AKTIVISTOV.

Naša volilna kampanja lahko upravičeno stremi in tudi mora stremeti na tem, da ljudskim množicam temeljito pojasni vse pravice, ki jim jih daje volilni odlok. Ljudske množice moramo pripraviti, da bočo začele po svojih pravicah posegati! Tako bomo tudi najboljše in kares v celoti popularizira

Tako

li demokratičnost sklepov prvega zasedanja Slovenskega Narodnega Osvobodilnega Sveta in volivnega odloka, ki ga je izdalo na temelju sklepov prvega zasedanja njegovo predsedstvo.

Prilagoditi ljudske množice do tega, da začno posegati po svojih pravicah, se hkrati reče, vključiti narodne množice v dejansko graditev njihove narodne, njihove ljudske oblasti.

Predvolivna kampanja bo diže sama
izraz pristne ljudske demokracije!

Pristna, ljudska, vsebinska demokracija je zgolj tista, ki ljudstvo omogoči, da postavi take kandidate, kakršni zares ustrezajo njegovim potrebam in željam. Nekdaj, ko so kandidate postavljala protiljudske strankarske klike, to ni bilo mogoče. Danes je temu drugače! V dejanske volitve je treba spreminiti že predvolivno kampanjo. Na predvolivni kampanji je treba organizirano pretresti, kateri tovariši in tovarišice pridejo v poštev pri volitvah. Tak množični pretres, ki ga naj organizirajo naše osvobodilne organizacije na enoten, discipliniran način, bo že v naprej pokazal jasno ljudsko voljo. Hkrati naj onemogoči, sovražniku, da bi iskoristil morebitno nevednost, nepoučenost ali upravičeno zadovoljstvo. Take vrste predvolivna kampanja bo v narodni množicah tudi utrdila krepko zavest, da gre zares za višek demokracije.

Odprimo vrata konstruktivni kritiki!

V predvolivni kampanji, se pravi, na krajevnih volivnih mitingih je treba odpreti vrata tudi konstruktivni kritiki krajevnih funkcionarjev in tako kritiko organizirati. Konstruktivno kritiko je treba seveda razlikovati od destruktivne kritike, ki jo pokrene sovražnik. Tako destruktivno kritiko moramo brez obzira razgaliti kot delo sovražnika. Nikakor pa ne bi bilo prav, delati to razliko tako, da bi zadušili konstruktivno kritiko. Ljudem je treba pustiti popolnoma svobodno kritično besedo. V primerih, o katerih vemo, da se kritično mišljenje v ljudskih množicah nejasno izraža, naj aktivisti Osvobodilne Fronte sami iniciativno nastopijo. V primerih, ko skušajo posamezni sovražni elementi kritiko izrabiti, pa naj aktivisti osvobodilne fronte sami kritizirajo, kar je zares, kritike vredno, hkrati pa pokažejo pravilni konstruktivni način kritike v korist stvari in neusmiljeno razgalijo izkoriščanje ter izkoriščevalce svobodne kritike. Ponovno poudarjamo, da je potrebno razlikovati med zdravo, konstruktivno kritiko in med kritiko, ki jo izkorišča oziroma lansira sovražnik. Če bomo znali organizirati znano konstruktivno kritiko tako, da se bodo ljudje čutili popolnoma svobodni, hkrati pa razgaliti vsak primer zlonamarne, destruktivne, kritike, tako, da ga bodo ljudje spoznali in obsodili kot delo sovražnika, tedaj bodo volitve v veliki meri dosegle svoj namen.

Volitve naj dokažejo narodno enotnost

Enotnost osvobodilne fronte je postala nezlomljiva hrbtnica slovenske narodne enotnosti. Samo enotnosti Osvobodilne fronte se moramo zahtevati, da se je notranjim sovražnikom slovenskega naroda ponesrečil poizkus zaneti državljansko vojno in da imamo danes opravka še z borbo proti narodnim izdajalcem in prodancem.

Izvršni odbor OF ima popolnoma prav, ko v svojem volivnem proglasu poziva, naj osvobodilne organizacije nastopijo enotno, naj postavijo skupno kandidatno listo, kandidatno listo OF.

Postavljanje kandidatne liste pa naj dejansko izrazi dejstvo, da je Osvobodilna fronta slovenski narod sam. Rekli smo že, da je treba na predvolivni kampanji organizirano, množično pretresti, kateri tovariši in tovarišice pridejo v poštev. Iz take predvolivne kampanje naj izraste skupna kan-

didatna lista OF, ki bo dejansko postavljena po volji prebivalstva s sodelovanjem prebivalstva.

Na ta način bomo dosegli, da bodo volitve stvarne, da bodo volivni upravičenci zares čutili lastni poseg po lastnih pravicah in da bodo volitve ponovno manifestirale, prav zato, ker so popolnoma svobodne in izvedene na temelju kar najbolj demokratičnega volivnega reda, enotnost slovenskih narodnih množicah, njihovo voljo, da si grade iz krvi priborjeno narodno oblast, njihovo predanost sveti stvari domovinske vojne in njene zmage pod genialnim Titovim vodstvom.

VELIKA NALOGA AKTIVISTOV OSVOBODILNE FRONTE.

Volitve v Krajevne narodne osvobodilne odbore in Okrajne narodne osvobodilne skupščine so izredno pomembna preizkušnja za ves naš politični aktiv. Pri teh volitvah moramo doseči naslednje:

1. Ljudske množice moramo dejansko vključiti v graditev narodne oblasti. Volivna kampanja in izvedba volitev morata v ljudskih množicah razbiti, utrditi in privedi do čim večje jasnosti zavest, da gre za njihovo popolnoma lastno stvar in da so volitve take, kakršne terja resnično demokratična korist slovenskega ljudstva.

2. Volivna kampanja in volitve morajo torej še tesneje povezati ljudske množice z našim narodnim osvobodilnim gibanjem.

3. Izvoljeni funkcionarji naj dejansko pomnože naš narodni osvobodilni kader, predvsem kader, ki konkretno gradi narodno oblast.

4. Hkrati je treba z volitvami dokazati našo sposobnost pri graditvi narodne oblasti in torej volivna priprave ter same volitve tudi s tehnične plati čim bolj dovršeno izvesti.

Velika je potemtakem naloga našega političnega aktiva, toda zraven z narodnim množicami in preizkušen tako v boju z okupatorjem, kakor v organizaciji narodne enotnosti jo bo brez dvoma izpolnil, če jo bo vzel dovolj resno in vložil vanjo vse svoje sile.

Delo, ki ga bo v svazi z volitvami vršil naš politični aktiv, je izredno pomembno delo. To delo namreč polaga temeljne kamne naši svobodni prihodnosti.

O D L O K

o ustanovitvi Okrožnih izpostav Odseka za notranje zadeve pri predsedstvo SNOS

Člen 1. V vsakem okrožju se ustanavlja Okrožno izpostava Odseka za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS.

Člen 2. Okrožno izpostavo vodi njen načelnik, ki ga postavlja načelnik Odseka za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS.

Člen 3. Predsedstvo SNOS poverja načelnika Odseka za notranje zadeve z izvedbo tega odloka.

Člen 4. Ta odlok postane veljaven z objavo.
Dne 1. marca 1944.

Za predsedstvo SNOS:

Predsednik:

Josip Vidmar, l.r.

Sekretar:

Boris Kidrič, l.r.

O D L O K

o dodelitvi oborožene sile odseku za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS

Člen 1. Za potrebe oborožene borbe proti peti koloni se postavlja Odseku za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS na razpolago vojaška sila kot vojska državne varnosti (VDV).

Člen 2. Vojska državne varnosti je v vojaškem disciplinskem pogledu sestayni del NOV.

Člen 3. Predsedstvo SNOS povelja načelnika **Odseka** za notranje zadeve, da izvede ta odlok sporazumno z Glavnim štabom NOV in POS.

Člen 4. Ta odlok postane veljaven z objavo.
Dne 1.marca 1944.

Za predsedstvo SNOS:

Predsednik:
Josip Vidmar, l.r.

Sekretar:
Boris Kidrič, l.r.

KONFERENCA IZDAJALCEV V TRSTU.

Velike zmage jugoslovanskega osvobodilnega gibanja ne dajo miru izdajalcem našega naroda, misleč samo na svoje osebne koristi, se na življenje in smrt vedno resneje povezujejo z okupatorji. Izdajalski načrti so vedno obsežnejši. Dne 20 februarja t.l. se je vršila v Trstu v hotelu Continental konferenca izdajalcev, kako najti nove oblike akciji proti narodno osvobodilnem gibanju. Dražo Mihajloviča je predstavljan znanj izdajalec Dobroslav Jevdjevič "politični delegat" kairske "vlade" v Dražinem stabu. Do kapitulacije Italije je predstavljal slovito zvezo med Dražo Mihajlovičem in italijani in sklenil znano pogodbo z generalom Roattom. Po kapitulaciji Italije je s svojim štabom prišel v Benetke, kjer je še sedaj. Na konferenco v Trstu je prišel tudi Himmler.

Na konferenci je bilo sklenjeno, da prevzame Jevdjevič vodstvo četnikov v Primorski skupini, medtem ko ga v Sloveniji prevzame znani Karol Novak, ki ga je za izdajalski posel odlikoval kralj Peter II. s karadjordjevo zvezdo. Ker ima plava garda premalo ljudi za izvedbo svojih načrtov, je Jevdjevič Novaku obljubil okropitev 2.000 mož, ki pa jih še nima. Te ljudi bodo dali na razpolago Nemci iz ujetniških taborišč, kjer že zbirajo posameznike za te oddede. Nemci so dovolili Novaku, da se četniški odredi imenujejo "regularna jugoslovanska vojska kralja Petra", ki se lahko svobodno organizira, da vodi borbi proti Nemcem (!) in beli gardi. V resnici se bo seveda borila samo proti partizanom.

POLICIJSKA KONFERENCA V LJUBLJANI.

Tri dni po konferenci v Trstu se je vršila v Ljubljani tajna policijska konferenca, ki so ji prisostvovali: general Von Horstona, iz Zagreba, Rupnikov delegat, Kostić kot Mačkov delegat in kot predstavnik reakcionarjev iz HSS, ki sodelujejo z ustaši in četniki. Na konferenci so bili še Karol Novak, Rudolf Šitnik, dr. Pirkmajer, dr. Ante Kozar in dr. Marjan Zajc. Razpravljali so o vprašanju boja proti narodno osvobodilnemu gibanju. Nemci so ponovno izjavili da dovoljujejo Mihajlovičevim četnikom, da smejo v bodoče razviti samostojne akcije, ker tako zahtevajo taktični razlogi. Četniški oficirji bodo po teh razgovorih še naprej ostali v "ilegalnosti", da bi lažje zavajali ljudi in olajšali delo nemškimi oblastem. Z Mačkovim zastopnikom ni bila sklenjena nobena pogodba, ker se Srbi in Hrvati niso mogli sporazumeti o ozemlju, ki je naseljeno s Srbskim ali Hrvatskim življem. Na konferenci so sklenili prepustiti rešitev tega vprašanja Nemcem, ki naj ga rešijo, kakor so rešili spor med Madžarsko in Rumunijo. (1)

Razkritje teh umazanih zvez in zakulisnih iger naših izdajalcev naj omogoči našim rodoljubom, da pravočasno onemogočijo vsa njihova izdajalska

(1) Nadaljevanje na zadnji strani.

dejanja, naperjena proti osvobodilnemu gibanju in našim narodom. Ne smemo pozabiti, da se naši izdajalci vedno bolj zatekajo v objem nemških okupatorskih oblasti in gestapa.

IZJAVA DR. DRAGA MARUŠIČA.

Bivši jugoslovanski državni minister in ban dr. Drago Marušič se je pred kratkim vrnil iz internacije v Italiji in prišel na osvobojeno ozemlje na Primorskem. Ob tej priliki je poslal na 10 naslednji brzojav: "Izjavljam svoje neomajno zaupanje AVNOJ-u, ki je zlasti z dalekosežnimi sklepi svojega II. zasedanja postavilo granitne temelje bodoče demokratične in federativne Jugoslavije in s tem krepkejšo jamstvo za srečno bodočnost in bratsko sožitje jugoslovanskih narodov."

"Izvršnemu odboru OF. Izkreno pozdravljam IOOF in vse tovariše aktiviste, pripravljen boriti se za svobodo in srečno bodočnost Slovenije do skrajnih žrtev."

PARTIZANI SO EDINI BORCI PROTI NEMCEM V JUGOSLAVIJI.

(Iz govora predsednika britanske vlade g. W. Church-illa)

Zavezniki morajo soditi vse skupine in stranke po tem, kolikor so sposobne in pripravljene boriti se proti Nemcem.

V Jugoslaviji dajemo pomoč maršalu Titu. Kljub najstrašnejšim nemškim grozodejstvom in streljanje talcev kar kljub represaljem nad podeželskim prebivalstvom z ženami in otroki vred imajo partizani v svojih rokah kontrole nad večino pokrajin. Nemci držijo glavna mesta in si prizadevajo da bi deloval železniški promet. Njihove kolone se pomikajo po deželi sem in tja, vendar držijo samo tisto ozemlje, na katerem se pravkar nahajajo in nič več. Vse ostalo pripada junaskim partizanom. Nemške izgube so zelo težke in kolikor se tiče sedanjih bojev, mnogo višje kakor izgube partizanov. Če pa računamo talce in civiliste, ki so jih Nemci hladnokrvno pobili, so seveda nemške izgube manjše kot partizanske. Ubijanje civilnega prebivalstva iz gole želje po ubijanju samo večja nemške grehe in bomo morali mi zato še v večji meri obračunati z Nemci.

Mihajlovičevci so delujejo z okupatorji. Reči moram, da je general Mihajlovič postopoma zašel tako daleč v stran da so nekateri njegovi poveljniki sklenili sporazume z Italijani in Nemci. Zaradi tega so jih pustili Nemci in Italijani na nekaterih področjih v miru. Četniki od takrat dalje niso s svoje strani napravili nič ali pa prav malo proti sovražniku.

Edini borci proti Nemcem so Titovi partizani. Častna vloga komunistov.

Namesto Mihajlovičevcev so vedno bolj naraščale partizanske vrste. Partizani so začeli besno in krvavo vojno za obstanek proti Nemcem in jim z golimi rokami trgali orožje iz rok. Nobene okupatorske represalije jih niso prestrašile. Zaradi gerilskega načina bojevanja so postali za Nemce smrtno nevarni. Pričobili so si prostrana področja in uspešno kljubovali vsem nemškim ofenzivam. Maršalu Titu se niso pridružili samo Hrvati in Slovenci tem več tudi znaten del Srbov, tako da ima danes Tito več kot četrt milijona ljudi in veliko količino orožja, ki je bilo odvzeto sovražniku. Organizirano ima znatno število divizij in korpusov. Kljub novi organizaciji je pa gibanje še ohranilo gerilski načaj. V tem trenutku držijo Titove sile v šahu najmanj 14 izmed 20 nemških divizij na Balkanskem polotoku.

Okrog teh junaskih borcev se je razbilo narodnostno in združevalno gibanje. Komunistični element je imel čast, da je to gibanje začel. Toda ko je to gibanje po moči in številu narastlo, je prislo do procesa prilaganja in združevanja, kjer so prevladali nacionalni ideali. V maršalu Titu so našli partizani odličnega voditelja, ki si je pridobil že veliko slavo v boju za svobodo. Dejavnost partizanov je skušal zadržati Mihajlovič. Danes pa je število Titovih pristavev mnogo višje od Mihajlovičevih, ki delujejo v imenu kralje-

vo jugoslovanske vlade. Danes so seveda partizani maršala Tita edini ljudje v Jugoslaviji, ki se učinkovito bore proti Nemcem.

Britansko odposlanstvo v Jugoslaviji in osebni prijateljski stiki med Churchillom in Titom.

Ze dolgo časa sem se živahno zanimal za gibanje maršala Tita in sem mu poskušal ter mu poskušam tudi zdaj pomagati na vse načine. Moj mladi prijatelj kapitan Dicken, ki je zdaj podpolkovnik, se je spustil iz letala na Jugoslovanska tla skoraj pred enim letom ter bil celih osem mesecev v vrhu vnem štabu maršala Tita. Ob neki priliki je ista bomba ranila maršala Tita in podpolkovnika Dicken. Tako sta postala prijatelja. Od podpolkovnika Dicke na smo dobili živ opis celotnih bojev, v katerih je sodeloval, in njihovih voditeljev. Lansko leto sem poslal v Jugoslavijo ze precej veliko vojaško odposlanstvo pod vodstvom generala Mac Leana. Danes zagotovia spodnjo zbornico, da bom storil vse, kar je v mojih močeh storiti, da bomo z vsemi silami pomagali maršalu Titu in njegovim junaškim odredom.

Ko sem bil bolan, mi je maršal Tito poslal pozdrav in odslej naprej si stalno in prijateljsko odpisujeva. Mi ga bomo podpirali z vso močjo, ki jo imamo na razpolago, upoštevajoč tudi druge naše glavne obveznosti.

O monarhiji bodo odločili jugoslovani sami.

Kakšen je v teh razmerah položaj kralja Petra in jugoslovanske vlade v Kairu? V očeh partizanov je brez dvoma izgubil ugled zaradi tega, kjer je njegova vlada delala z Lihajlovičem in njemu podrejenimi poveljniki. Mi britanci se držimo monarhičnega načela. Nismo pa nobenega nacelnega namena ali želja, vsiljevati naše ideje drugim državam. Grki, Jugoslovani, in Italija ni bodo imeli popolno svobodo, da si uredijo obliko vladavine, kakor si jo želijo. Naša čustva se ravna po načelu, da imamo zaupanje v tiste, ki so ohranili zaupanje do nas, in da dajemo vso pomoč brez predsrbkov in ne glede na politična nagnenja tistim, ki se bore proti nacizmu in prizadevajo sovražniku največjo škodo.

NARODNA ZAŠČITA IN VOJSKA DRŽAVNE VARNOSTI.

V sklepu cele vrste sklepov, ki streme za izgraditvijo resnično demokratične slovenske narodne oblasti, je Slovenski narodni osvobodilni svet na svojem prvem zasedanju sprejel tudi odlok o ukinitvi varnostno-obveščevalne službe kot posebne organizacije z izrednimi pooblastili za borbo proti peti koloni. Sklep o ukinitvi Varnostno-obveščevalne službe je narekovalo stremljenje po izgraditvi pristne demokracije na vseh področjih javnega življenja, torej tudi v varnostni službi. Izvršni odbor je kot predsedstvo slovenskega narodnega osvobodilnega sveta nemudoma pristopil k izvedbi tega sklepa in izdal dva odloka, ki urejata vprasanje javne varnosti, in sicer odlok o uvedbi in organizaciji narodne zaščite in odlok o dodelitvi oborožene sile odseku za notranje zadeve pri predsedstvu slovenskega narodnega osvobodilnega sveta. S prvim odlokom vspostavlja to predsedstvo Narodno zaščito z nalogo, da varuje civilno prebivalstvo in njegovo imovino pred zločinom in skrbi za javni red sploh. Narodna zaščita se bo rekrutirala po okrajih in na predlog krajevnih narodnih osvobodilnih odborov. Do teh izvoljenih odborih bo imelo ljudstvo neposreden vpliv ne samo sestavo moštva Narodne zaščite. Ljudstvo samo bo tudi neposredno odločalo pri postavitvi načelnikov narodne zaščite, saj morejo biti ti krajevni oziroma mestni, okrajni in okrožni načelniki narodne zaščite imenovani samo na predlog prizadetih krajevnih oz. mestnih, okrajnih in okrožnih narodnih osvobodilnih odborov.

Le v organizacijskem in disciplinskem pogledu bo zaradi enotne zgraditve in enotnega vodstva vključena narodna zaščita v organizacijo odseka za notranje zadeve pri predsedstvu slovenskega narodnega osvobodilnega sveta, čeim bo sicer na razpolago izvršnim organom samoupravnih enitic (krajevnim, okrajnim in okrožnim narodnim osvobodilnim odborom). Tako postaja narodna

zaščita za javno varnost skrbeča, izvršilna ustanova samoupravnih enot, ki bodo torej same razpolagale z organi, potrebnimi za pobijanje zločinstva in za vzdrževanje javnega reda. Tako bo narodna zaščita postala tako po svojem sestavu kakor po svojem poslovanju pristna demokratična ustanova, v kateri bo ljudstvo videlo potrebno in koristno pomoč ter zaščito, ki si jo je samo postavilo. Z vsebinsko odgovornostjo narodne zaščite krajevnih, okrajnih oz. okrožnih narodnih odborov pa bo po bolj pristnen in učinkovitejši demokratični načelu pri teh samoupravnih organih združena naredbodajna in izvršna oblast. Drugi odlok stavlja odseku za notranje zadeve pri predsedstvu Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta na razpolago vojaško silo kot vojsko državne varnosti za potrebe oboževane borbe proti peti koloni. Ta vojska državne varnosti bo v vojaško disciplinskem pogledu postala seveda sestavni del NOV in se udeleževala njene borbe proti okupatorjem, vendar bo v potrebi vedno na razpolago odseku za notranje zadeve. Vojska državne varnosti zato tudi ne bo razdrobljena na manjše postojanke, ampak bo osredotočena v večjih krajih. S tem, da ta vojska nima nobenih posebnih in izrednih pooblastil, temveč da je vključena v redno poslovanje odseka za notranje zadeve, je tudi v tem sektorju državne varnosti popolnoma varovano načelo demokracije, saj je odsek za notranje zadeve odgovoren Slovenskemu narodnemu osvobodilnemu svetu preko njegovega predsedstva. V službi javne in državne varnosti se tako uvajajo novi organi, ki se bistveno razlikujejo od prejšnje osvojevanje zandartneje in ki bodo postali zvesti čuvarji v izjavi Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta z dne 19. februarja 44. Zagotovljenih pravic slovenskega ljudstva in njegove domovine.

dr. Darko Černež.

O D L O K

o uveljabi in organizaciji narodne zaščite.

Člen 1. Pri samoupravnih enotah se uspostavlja narodna zaščita z nalogo, varovati prebivalstvo in njegovo imovino pred kriminalnimi elementi in njihovi dejanji ter ščititi javni red.

Člen 2. Narodna zaščita je na razpolago izvršnim organom samoupravnih enot (Krajevnim, Okrajnim in Okrožnim narodnim osvobodilnim odborom), hkrati pa je vključena v organizacijo Odseka za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS.

Člen 3. V vsakem okrožju se osnuje Okrožno načelstvo Narodne zaščite s potrebnimi oddelki. Okrožno načelstvo vodi okrožni načelnik Narodne zaščite. Okrožnemu načelniku je kot pomočnik dodeljen okrožni podnačelnik. Okrožnega načelnika in podnačelnika Narodne zaščite postavlja na predlog Okrožnega narodnega osvobodilnega odbora (Okrožnega odbora O) načelnik Odseka za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS. Okrožni načelnik Narodne zaščite je za svoje poslovanje odgovoren okrožnemu narodnemu osvobodilnemu odboru in Odseku za notranje zadeve pri predsedstvu SNOS. Okrožno načelstvo se nahaja pri Okrožni izpostavi Odseka za notranje zadeve in vzdržuje svoje redne zveze z odsekom preko načelnika Okrožne izpostave.

Člen 4. V vsakem okraju se osnuje okrajno načelstvo narodne zaščite. Okrajno načelstvo vodi okrajni načelnik Narodne zaščite. Okrajnega načelnika Narodne zaščite postavlja okrožni načelnik narodne zaščite na predlog Okrajnega narodnega osvobodilnega odbora. Okrajni načelnik Narodne zaščite je za svoje poslovanje odgovoren Okrajnemu narodnemu osvobodilnemu odboru in Okrožnemu načelniku narodne zaščite.

Člen 5. Okrajni načelnik Narodne zaščite imenuje na predlog Krajevnih narodnih osvobodilnih odborov in Mestnih narodnih osvobodilnih odborov Krajevne in mestne poveljnice Narodne zaščite. Krajevni in mestni poveljniki Narodne zaščite so za svoje poslovanje odgovorni ustreznim Krajevnim in Mestnim narodnim osvobodilnim odborom ter Okrajnem načelniku Narodne zaščite.

Člen 6. Narodna zaščita se rekrutira iz civilnega moškega in ženskega prebivalstva in je oborožena ustrezno potrebam. Rekrutacijo izvajajo Okrajna načelstva na predlog Krajevnih in mestnih narodnih osvobodilnih odborov.

Člen 7. Predsedstvo SNOS poverja načelniku Odseka za notranje zadeve, da

pomaga samoupravni medicini v vsakem pogledu pri vzpostavljanju Narodne zaščite in da soglasno pričujočemu odloku izdaja potrebne pravilnike.

Člen 8. Ta odlok postane veljaven z objavo.

Dne 1. marca 1944.

Predsednik:

Josip Vidmar, l. r.

Za predsedstvo SNOS:

Sekretar:

Boris Kidrič, l. r.

Kultura in slovenska sedanost.

Polne žalostne usode so postave naših velikih kulturnih ustvarjalcev, ki so hoteli podreti trnjevo ograjo, ki je oddajala naše kulturno in sploh javno življenje. Ljudje naše kulture, kot so Prešeren, Levstik in Cankar, so se s silno vero v pravice človeka borili za ideale človečanstva in za čisto podobo svojega naroda. Užgali so se, jarko zasijali na temnem nebu in ugasnili. Uporništvu naših kulturnih delavcev je bilo povečini uporništvu posameznikov, ne uporništvu naroda v celoti. Poleg klemenitih borcev za čistost javnega življenja, ki so znali ohraniti povezanost s svojim narodom in čutili z njegovim utripom, pa jih je bilo dovolj, ki so kazali kaj bešen obraz. Loče ni od naroda niso razumeli njegovih potreb in njegovega stramljenja, kaj šele, da bi korakali pred narodom in mu kazali pot. Naša sedanja narodna osvobodilna borba je notranje sorodna našim velikim zgodovinskim dobam, po političnih smotrih in po koralni usebini globoko sorodna duhu, ki je gnal Prešerna, Levstika, Cankarja (iz manifesta slovenskih kulturnih delavcev). Danesnji slovenski boj obsega ves človekov zunanji in notranji svet. Toda danes slovenski boj ni boj posameznika, temveč boj množic. Ustvarjalni gon je zajel množice. Danes mejnikov ne predstavlja v sebi zlomljeni pesnik in pisatelj iz preteklega in polpreteklega časa. Danes mejje predstavlja človek iz množice za človeka od jutri. Iz človeka množice, iz ljudstva raste novo razmerje do soljudi, nova presoja in nova beseda.

Slovenskim množicam, ki ustvarjajo v borbi, so se pridružili tudi ustvarjalci slovenske umetnosti in vede. Vidjucili so se s polno voljo v narodno osvobodilno gibanje. Danes se ne čutijo več zapuščene borce proti zakletemu redu samovsečne okostenelosti, samozvanske oblasti v duhovnem in nevarnem svetu ter nehotene odmaknjenosti od dejanske stvarnosti. Danes je narod celo mnoge prehitel. Večina pa je spoznala zrelost časa in s puško v roki stopila v boj. Danes slovenski kulturni ustvarjalec noče stati ob strani velikih dogajanj ampak sodeluje pri ustvarjanju novega človeka in nove slovenske prihodnosti. Kaj bo iz nove, tako usodno povezanost naroda in kulturnih delavcev nastalo? Kulturni delavci so našli novo razmerje do svojega naroda. Sedaj morajo prisluhni ti narodnim množicam, ali ne bije med mnogimi katero srce v naponu ustvarjalnih sil. Nov čas vzbuja nova talente iz najširših množic in kulturni delavci imajo sedaj posebno nalogo, da odkrije, spremlja in vodi take talente na poti novega kulturnega ustvarjanja. Kakor so se sprostile narodne sile, tako se sprošča v narodu volja in hotenje tudi po ustvarjanju nove kulture. O tem priča povečana strast po branju, pričajo mnogoste vilni poskusi spisovanja pesmi in življenskih dogodk ter privajo vrste novih časopisov, od vojaških do terenskih. Temu velikemu hotenju po kulturnem izživljenju ne smemo postavljati zaprek in ga ovirati? Temu gonu in hotenju mora kulturni delavec postati pospeševalec, vodnik in učitelj. Slovenski kulturni ustvarjalec trdno stoji v sedanji stvarnosti ter s polnimi ključi v dihana čas, ki prihaja. Naša sedanja narodna osvobodilna borba "nudi ustvarjalnim duhovom neizčrpne vire tako za njihovo povezanost z narodom kakor za njihovo umetniško tvornost" (iz manifesta slov. kult. delavcev). Slov. pisatelj, pesnik, dramatik, znanstvenik in likovni umetnik bodo črpali iz največjastnejšega slov. dogajanja, iz stvarnosti narod. osv. borbe in jo oblikovali. Združeni s svojim narodom in zvesti sami sebi bodo z njim, v njem in zanj ustvarili novo kulturo, ki bo globoko slov. in človečanska obener.

Florjan.

O d g o v o r k r v n i k o m

Pred nami leže veliki, beli letaki. Naznanjajo, da so bili tega in tega dne ustreljeni v Št. Vidu, Medvedah, Mengšu in drugod sledeči banditi in njih pomagači. Z grozo v srcu beremo dolgo vrsto imen. Iz vseh kotov Gorenjske so: Iz Zirov, Št. Vida, Skofje Loke, Trziča, Plava, Rečice, Jesenic, Vođic, Kranja, Kropce. Iz Ljubljane. Trije med njimi so italijani iz Trsta in Pirana, živi dokazi, da je naš največji skupni sovražnik hitlerizem. Vseh starosti so, rojeni v letih od 1872 do 1924. Starci in mladi fantje; očetje, sinovi in bratje, med njimi je cela vrsta zdravnikov: dr. Viktor Kocjancič, roj. 1. XI. 901 v Skofji Loki, dr. Mihael Kamin, roj. 20. IX. 898, šef umobolnice v Ljubljani, zdravnik neprecenljivega znanja, dr. Stanislav Klinc, roj. 10. V. 901, dr. kemije in medicine, izreden talent. Letaki končujejo: Gorenjci, zahvalite se zato banditom in njihovim pomagačem! Usmrčeni bi danes še živeli, ako se ne bi zgodili ti strahopetni napadi in zahtbna grozodejstva. Letaki je podpisal der Höhere SS und Polizeiführer Rösener, SS-Gruppenführer Generalleutnant der Polizei.

Beremo letak, ki ga je izdal okrožni odbor Osvobodilne fronte v Kamniku: V vasi Stegne blizu Radomelj so se v prazni hiši, torej brez prebivalcev, od časa do časa shajali naši borci. Po podli izdaji naših slovenskih janičarjev je bila ta hiša uničena. Iz nje so ušli vsi, razen treh, ki so zbežali v napadno smer. Gestapu in slovenskim janičarjem-plavogardistom ni bilo dovolj, da so ubili tri naše hrabre borce. To jim je bilo premalo. V svojem divjem besu so se znesli še nad dvema nedolžnima družinama iz sosednjih hiš, oddaljenih kakih 20 do 50 m, ki o sestankih naših borcev na tem mestu sploh niso vedele. Te pošasti v človeški podobi so vdrle v ti hiši, postrelile, kar jim je prišlo pod puške, hiše zažgale, umirajoče žene in otroke pa pustile, da so se cvrli pri živih telesih v ognju gorečih hiš. Tako so v prvi hiši zgoreli otrok ter moški in njegova sestra, v drugi hiši pa mož, žena in šest majhnih otrok! Šele čez dva dni so dobri ljudje s podobno pokopali 11 v pepelu najdenih okostnjakov. Drugi dolgoletnik priča o strahopetnosti Gestapa in njegovemu sadizmu pri ubijanju otrok. V gozdu na Prevojamu so grabili listje Franc in Božo Pogačar ter Janez Gostič, vsi stari 12 do 16 let. Mimo so prišli 4 partizani preganjani po gestapu in slovenskih izdajalcih, Gestapo je videl, da ne more dobiti ali zadeti partizanov, v besnosti postrelil vse 3 otroke in jih pustil ležati v gozdu, ne da bi koga o tem obvestil.

Pregledujemo fotografije, ki so jih gorenjski partizani našli pri ubitih Nemcih. So fotografije naših mrtvih borcev, ki so jih nacistične zverine nosile s seboj kot znak svojega zmagoslavja. Jelovca 1942 piše na hrbtu fotografije. Junak za junakom na trati, vsi strahovito razmesarjeni. Tovarišica, mlado, lepo dekle, golo do pasu, z globoko rano na vratu. Križ na Kranjskem križišču, na njem obešen "bandit". Mrtev partizan pod cvetočimi češnjami na Gorenjskem pobočju. Gestapovska postaja: v ospredju ponosen partizan, za njim posmehljivi obrazi gestapovskih psov. Fazanov grob y mirni gorenjski hosti. In spet strašno iznakaženo lice mladega partizana. Crngrob 27; marca 1942 - mrtvi gorenjski junak Žagar.

PO SLOVENSKI ZEMLJI.

S Kočevskega.

Tam v Loškem potoku so tri vasi: Hrib, Retje in Mali log. Ljudje so bili tam kot začarani. Zanje je bila OF "Komunistična" protiverska zadeva in s tem je bilo zanje vse končano. Toda okrog njih polje svobodno življenje in daleč naokrog se vrše mitingi. Mladina navdušeno dela in poje, pionirji ponočno korakajo s puškami in mitraljezi mimo njih in to vkljub požganim vasem, vkljub desetina grobov, vkljub stradanju. To vpliva in slepi začenjajo spre-gledovati, gluhi prisluhnejo. Prav tako je okrog Sv. Gregorja na slemenih. Iz Ljubljane so se pojavili prvi švabobranski dezertteri in povedali resnico o "domobranstvu" danes se žene že prepirajo, kdo je kriv, da so šli njihovi možje in sinovi v domobranstvo. Okrog njih dnevno poka in pred vrlemi Cankarjevci padajo švabski in švabobranski soldati okrog Ortneka in Velikih Lašč.

To je pa drugi jezik, ki ga zakrknjeni grošniki najbolj razumejo. Čuti se za dnje čase, da so tudi belogardistične razpoloženi ljudje začeli razmišljati. Danes se že točno zavedajo, da so švabi in švabobranci bitko izgubili in da bodo odgovarjali pred narodom za svoje zločine. Najvažnejše vprašanje, zlasti na Kočevskem in v Loškem potoku, je prehrana prebivalstva. To so pasivni kraji, ki so jih napolnile sedaj stotine internirancev. Ti so se vrnili goli in boši. Se huje je onstran Čabranke pri bratih Hrvatih, kjer se je fašistič na zver še posebej razdivjala. Naše gospodarske komisije se trudijo na vse načine, da vsaj nekoliko ublažijo stisko teh ljudi, vendar je 1000 kg krompirja ali koruze le kapljica v morje. Kljub temu ljudje razumejo težkoce vojnih dni in znaj ceniti naše napore in dobro voljo. Vsekakor pa bo treba rešiti vprašanja prevoza, ki je edina ovira za boljše rešitev tega vprašanja. Poleg tega se bliža pomlad. Ogromni kompleksi bivše kočevske zemlje čakajo pljuga in priidnih rok. Treba je orodja, živine in semen, pripravljaja se skupno obdelovanje. Naše gospodarske komisije bodo morale nujno rešiti vprašanja orodja, vprege, semen in gnojil. Kočevska lahko pridelaja jeseni 1944 tone in tone krompirja na skupno obdelanih poljih.

P.R.

Sv. U r h - d o m o b r a n s k o g o r i š č e .

Domobrankska postojanka pri Sv. Urhu pod Ljubljano šteje 60 mož. V Zadvoru je pa 2000 Nemcev, ki stalno patrolirajo. Domobranci so postrelili 40 ljudi. Na streljanje vozijo ljudi tudi iz Ljubljane in D.M. v Polju. Tako so od novembra naprej postrelili pri Sv. Urhu okrog 200 ljudi. Nad tistimi, ki jih postrelje, zganjajo najrazličnejša grozodejstva. Največji krvnik je partizanski dezertter Svilen-Zidan Franc iz Bizovika. Ljudje so ga videli, kako si je po pokoljih prišel umivati krvave roke. Drugi krvnik je Janežič Franc iz Javorja, mitraljezec, ki strelja na smrt obsojene ljudi. V odboru, ki obsoja na smrt, so: Petrca Alojz, Prepeluh Anton, iz Dobrunj, Miklavc Jože iz Bizovika, Zrinšek Franc iz Zg. Hrušice in Jakoš Anton iz Bizovika. Največji krivec je posestnik Lozar Anton iz Bizovika, ki je že pod italijansko okupacijo 1942 delal sezname talcev in internirancev. Teror je na visku. Med drugimi sta bila ustreljena trgovec iz Zadvora Jančar Miha in uradnica Justina Trtnikova. Domobranci posebno pazijo na družine, katerih svoji so v partizanih, in vršijo pri njih rekvizicije. Teror je tako velik, da si ljudje ne upajo iz vasi v vas. Vsi težko pričakujejo, da bi bila likvidirana postojanka pri Sv. Urhu.

Roparski pohod Nemcev in belogardistov v Primskovo.

Dne 21. februarja so ob 6 uri ne pričakovano udrli Nemci in belogardisti k Avgustu Verbiču v Kremenjak. - Primskovo. Verbič ima dva sinova v Ljubljani pri Beligardi. Zahtevali so, da jim pokaže, kje je partizanska bolnica. Rekel je, da ne ve, kje je. Hoteli so ga ustreliti, pa so se premislili. Oropali so vsega, kar je imel. Verbič sedaj pravi: "Nič me ne pomaga, če imam sinove pri njih. Grozili so mi in mi vse pobrali." Oropali so seveda tudi, pri sosedi. Ob odhodu so obljubili, da bodo še prišli. Ljudje so dejali: "lahko pridete, pa nobene stvari ne boste videli ne dobili." Po izjavah ljudi lahko sodimo, da so bili zelo razočarani nad njimi.

Toneček.

Proslava Rdeče Armade v okolici Velike Loke.

V okolici Velike Loke je za proslavo Rdeče Armade gorelo 20 kresov. Povsod je bilo zelo živahno, povsod so peli partizanske pesmi. Prebivalstvo je pokazalo svoje velike simpatije do Rdeče Armade.

Toneček.

Zapiski na robu.

Nemci grade utrdbe ob Jadranu, kajti tudi s strani se lahko izvrši vdor v njih "Evropsko hranjavo". Ker nimajo svojih delavcev ne svojih vojakov, da bi jih uporabljali na tem delu svojih front, so ukazali Paveličevemu ministertstvu za oborožena sile, naj da nato na razpolago svoje domobrance. Izkušnja iz drugih delov Evrope pa kaže, da zidanje nemških pomeni delavcem smrt. Tako se velika večina ljudi, ki so gradili utrdbe po Franciji, Nizozemski in drugod, ni več vrnila domov. Tiste, ki niso umrli od lakote in težkega dela, so Nemci postrelili, da ne bi izdali kraja in skrivnosti utrdb. Ista usoda čakaja tudi domobrance. Če torej nočejo pasti pod bičem gestapa naj prestopijo

v vrste naše NOV, pravi MSJ. Tam se bodo borili za koristi svojega naroda in njih kri ne bo tekla zamanj. Nemška nasilja na Hrvatskem. Dokumenti, ki so jih našli pri ubitih nemških vojakih, kakor tudi izjava zajetih Nemcev kažejo, da je poveljstvo njih divizije izdalo nalog, da v Diki in severni Dalmaciji, kjer operira ta divizija, uganja nasilja, kakor jo je velja, ter svoje izgube nadomesti s prisilno mobilizacijo vseh tankajšnjih vojnih obveznikov. Grški partizani so napadli 22. februarja nemški vlak, ki je peljal iz Aten v Nemčijo. Z vlakom se je peljal tudi neki nemški general in več višjih častnikov. Britansko odposlanstvo v Grčiji je od svojega poveljstva na Bližnjem vzhodu dobilo nalog, da se vlak iztiri okraj Larise v severni Grčiji, kjer proga preko-rači neko deročo reko. Tu so grški partizani minirali 300 m proge in vlak je z lokomotive in 11 vozovi strmoglavil v reko. Pri tem je bilo ubitih 400 nemških vojakov in častnikov, mnogo pa jih je bilo ranjenih. Grški partizani so imeli samo tri ranjene. Promet je bil ustavljen za 4 dni. Nemci so s svojimi SS oddelki zaprli vse okolice, toda partizani so se iz obroča prebili in ušli. Nemška grozodejstva v Kijevu. Kakor za Katyn je SZ postavila tudi za Kijev posebno komisijo, da ugotovi zločine in krivce grozodejstev za časa nemške okupacije. Nemško nasilje se ni ustavilo ne pred človekom, ne pred mrtvim spomenikom, če je prišlo o kulturi. Iz obširnega poročila te komisije naj navedemo samo malenkosten drobec! Ob usiku iz mesta so zažgali in razrušili 140 šol. Iz knjižnice so ukradli nad 4 milijone knjig, iz vseučiliške nad 320000 knjig, časopisov in rokopisov. Oktobra lani so pognali v zrak univerzitetno poslopje. Uničili so živalski vrt z nad 2 milijona razstavljenih živali in predmetov, uničili skoraj vsa gledališča, v muzejih izropali vse, pobrali umetnostno zgodovinsko dragocene spomenike po cerkvah itd. Poleg uničevanja teh spomenikov človeškega duha so ti "branioci evropske civilizacije" v množicah pobijali, obešali in zastrupljali ljudi. Tako so n. pr. priče videle kako so Nemci metali novorojence v skupne grobove. Ko so jih deloma pokrili z zemljo, je bilo videti, kako se zemlja giblje nad živimi ljudmi. L. 1943, ko se je Nemcem položaj slabšal, so množične grobove spet razkopavali in kosti sežigali, da bi zbrisali sledove. Toda vsega le niso mogli zakriti. Sovjetska komisija za preiskavo zločinov v Kijevu je odredila izkopavanje, ki so mu prisostvovali tudi odposlanci nemških vojni ujetnikov. Ti so izjavili: "Izjavljamo, da so hi la v Kijevu izvršena množična pobijanja neverjetnega obsega, ki presega 100 tisoč žena, starcev in otrok." Krivci zločinov so znani in bodo po vojni kliti-cani pred narodno sodišče, da prejmejo kazni. Žal tudi najhujša kazni niti zdaleč ne bo odgovarjala njihovi krivdi. V Mehiki so ustanovili za podpiranje naše NOV posebni odbor. Predsednik general Albert Fernandez je na seji poja snil pomen borbe naše NOV in pomen začasne vlade jugoslovanskih narodov pod Titom. Odbor je sklenil poslati jugoslovanskim borcem tri sanitetna avtomobila. Turčiji Anglija in Amerika ne pošiljata več orožja. Pred mesecem je iz Anke re odšlo anglo-ameriško odposlanstvo, ki se je razgovarjalo s turškimi vojaški in vladnimi krogi. Od tedaj je dovoz vojnega gradiva v Turčijo prenehal, kajti v Londani pravijo, da bodo dobavljali vojno gradivo pač samo onim naroc kin vprašali Churchilla, kam in komu naj dajo veliko množino vojnega plena, ki se ga delili po Nemcih, ali Turčiji ali Jugoslaviji, je Churchill dejal: Če damo orožje Jugoslovanom, vemo da ga bodo uporabili za boj. Če ga damo Turkom, bodo orožje samo snažili, če ga snažiti znajo. Stavka v Italiji. V Milanu je začel splošen strajk, ki je potegnil za seboj delavce tudi po drugih mestih severne Italije, tako v Turinu, Boloni, Firenci in Genovi. Vse velike industrije so ustavljene, zlasti vse za vojno proizvodnjo. Po mnogih mestih je prišlo do krvavih spopadov med stavkajočimi in fašisti oz. Nemci. Ob začetku stavke so bili po Milanu nalepljeni lepaki, ki so zahtevali ukinitve vpoklica delavcev v vojsko in ukinitve odгона delavcev na prisilno delo v Nemčijo. Londonsko poročilo pravi, da je stavka zajela šest milijonov delavcev.

(1) Na konferenci je bilo sklenjeno, da se Jevdjevičev štab, ki je blizu Benetke in štab Karla Novaka v Gorici, preselita v najkrajšem času v bližino mesta, kjer je poveljstvo nemškega jadranskega operativnega področja.

